

A 70 év hagyományos, ám csupán virtuális korszakhatárt jelöl. Hadd idézzek, Dezső, ezért Téged: akkor most tegyünk egy pontosvesszőt! Azaz: akkor majd így, illetve hasonlóképpen tovább! Kívánunk minél több időt a nagykörei ház kertjében és családot körében, de a nyelvtudomány területén is, mindannyiunk gazdagodására. Isten éltesse!

Hivatkozott irodalom

- KISS JENŐ 2003. Beszélgetés Benkő Loránnal. In: HAJDÚ MIHÁLY – KISS JENŐ szerk., *Nyelv és tudomány, anyanyelv és nyelvtudomány. Válogatás Benkő Loránd tanulmányaiból* 1–3. ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, Budapest. 3: 421–447.
- KISS JENŐ 2015. Gondolatok Juhász Dezső 60. születésnapján. In: BÁRTH M. JÁNOS – BODÓ CSANÁD – KOCSIS ZSUZSANNA szerk., *A nyelv dimenziói. Tanulmányok Juhász Dezső tiszteletére*. ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszék, Budapest. 11–13.
- M5 = Dr. Juhász Dezső dialektológia professzor [sic] a magyar nyelv napján Lőrincze Lajos díjat kapott. M5 [Youtube-csatorna], <https://www.youtube.com/watch?v=6xG7WzW-4VQ> (2025. 03. 31.)
- VIZI E. SZILVESZTER – KISS JENŐ – JUHÁSZ DEZSŐ 2011. Búcsú Benkő Lorántól. *Magyar Nyelv* 107: 2–8.

FARKAS TAMÁS

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

Fodor Katalin

(1945–2025)*

Fodor Kati – sokunknak leginkább *Kati néni* – talán úgy szólna most hamiskás mosolyával az egybegyűltekhöz, hogy „*ämbërëk!*”. Vagy külön-külön is lenne mindenkihez egy-egy jó szava: Jánoskám, Andikám, Miskám, Ágikám..., még a megszólítással is jelezve, hogy milyen fontosak számára az emberek, az emberi kapcsolatok, a kollégák, a barátok, a közösségek.

Fodor Katalin életében – több mint hat évtizede – ezek a közösségek leginkább az Eötvös Loránd Tudományegyetemhez, a bölcsészkarhoz kötődtek, és nagyon erősen kapcsolódtak a korábban – rövidebben – „Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárástani”-nak nevezett tanszékhez. A cigándi gyermekévek és a Szarvason elvégzett középiskola után 1963-ban lépett át az egyetem kapuján, és rövidesen egy életre el is köteleződött a magyar nyelvészet – legfőképpen a nyelvjárások kutatása, a dialektológia – iránt. Ebben nagy szerepet játszott az egyetemi nyelvjárásgyűjtésekbe való bekapcsolódás, amelynek a későbbiekben évtizedekre ő lett a szervezője, motorja, összetartója.

Tanulmányai befejeztével a Fonetika Tanszékre került, ezután érdeklődése és tudományos kutatásai is főként a magyar nyelvjárások hangtani vizsgálatára irányultak. Műveivel járatan területekre is eljutott: foglalkozott többek között a nyelvjárások szupraszegmentális jellemzőinek leírásával, de szociolingvisztikával, nyelvpolitikával és névtörténettel is.

* Elhangzott a Farkasréti temetőben, 2025. március 24-én.

1991-től már a Nyelvtörténeti Tanszék kötelékében dolgozott, de szerepet vállalt a 90-es években induló egyházi egyetemek, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Károli Gáspár Református Egyetem oktatói munkájában is. Tudományos tevékenysége szorosan kapcsolódott az egyetemi csoportokkal megtett nyelvjárásgyűjtő utakhoz: évtizedeken át vissza-visszatért szeretett témájához, a moldvai magyarság nyelvének kutatásához: hallgatók tucatjaival ismertette meg tanórákon – és utazásokon is – a csángók kultúrájának és nyelvének sajátos világát. Néhány évvel ezelőtt sokoldalú munkásságát a szakmai Csűrűdíjjal és az állami Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetéssel is elismerték.

Újabb és újabb generációk, hallgatók százai vették föl egyetemi óráit. Kiváló előadó, de még jobb történetmesélő volt. Szívesen villantotta föl széles körű irodalmi és kultúrtörténeti műveltségét, anekdotázott az egyetemi és művészeti élet szereplőiről, felidézett családi és tanszéki vagy nyelvjárásgyűjtéseken megesett történeteket. Ostorozta és gúnyolta a műveletlenség terjedését, a nyelvi igénytelenséget, az áltudományok és féligazságok térhódítását. Hallgatói és kollégái körében sokszor zendített rá egy-egy szép népdalra. Diákjaival sok esetben olyan baráti, családi kapcsolatot alakított ki, hogy sok év múltán is követte életpályájukat, tudta gyermekeik nevét, követte gondjaikat és örömeiket.

Kati néni az egyetem világán belül igazi közösségeket hozott létre: éveken át tartott óráin és az általa szervezett és szívvel-lélekkel vezetett utakon olyan embereket tett barátokká, akik enélkül talán nem is találkoztak volna. A tanszék belső életében pedig fontos viszonyítási pont maradt még nyugdíjba vonulása után is: „Márvány”¹ és „(mű)Márvány” összejövetelein fontos beszélgetések zajlottak finom sütemények mellett. De ne felejtjük az egyetemen kívüli világot sem! Ahol csak megfordult, sok-sok kedves ismerőst és barátot szerzett, de szívesen elegyedett szóba ismeretlenekkel is – különösen, ha ízes nyelvjárást beszéltek. A nyelvjárásgyűjtések célpontjain élő, sok esetben határon túli magyarok nem egyszerű adatközlők voltak a számára, hanem hús-vér emberek, akiknek sok örömet és büszkeséget okozott a Budapestről jövő kutató és a hallgatók érdeklődése.

Sokan vagyunk tehát, akik fájdalommal, nagy szomorúsággal fogadtuk halálának hírért. Köszönjük mindezt, amit kaptunk: a közösségeket, a vidámságot, a dalokat, a történeteket, a nyelvészeti ismereteket, az odafigyelést, a jó szavakat, a barátságot. Isten veled Kati, nem felejtünk el! Megyünk tovább, mondhatnánk szavaidat idézve: *ló'ra!*

BÁRTH M. JÁNOS

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

Zsilinszky Éva 80 éves*

Kedves Ünnepe! Hadd szólítsalak most is úgy, ahogy számunkra ez természetes: Kedves Zsil!

Egy nagy kerek évforduló alkalmából sokféle kérdés felmerül, köztük a következő: mióta is ismerjük egymást? Nos, a mi esetünkben a válasz elég meglepő: több mint 60 éve.

¹ Fodor Katalin lakása sokáig a Márvány utcában volt.

* Elhangzott a Magyar Nyelvtudományi Társaság 2025. március 25-i ülésén, Budapesten (az ELTE BTK-n).